

щодо їх впровадження, а також прогнозують їх ефективність та вплив на наступний етап життєвого циклу.

Отже, на кожному етапі життєвого циклу підприємства, функціональною ознакою підприємства є його стійкість як міцність та надійність елементів, горизонтальних, вертикальних та інших зв'язків всередині системи, здатність витримувати внутрішні та зовнішні навантаження, відновлювати усталений нормальний стан після раптового його порушення будь-яким внутрішнім або зовнішнім фактором.

Список використаних джерел:

1. Базаров Т. Ю. Управление персоналом: Учеб. пособие / Т. Ю. Базаров. – М.: Мастерство, 2012. – 224 с.
2. Корягіна С. В. Економічна оцінка та планування життєвого циклу розвитку підприємства: Автореф. дис. канд. екон. наук. – Львів: НУ «Львівська політехніка», 2004. – 21 с.
3. Васильківський Д. М. Визначення елементів діагностики етапів життєвого циклу підприємства як факторів підвищення економічного потенціалу / Д. М. Васильківський // Наука й економіка. – 2014. – Вип. 4. – С. 118-122.
4. Князевич А. О. Управління стадіями життєвого циклу підприємств / А. О. Князевич // Науковий вісник Ужгородського університету. – Серія «Економіка». – Випуск 2 (36). – 2012. – С. 140-143.

Краля В.Г.

старший викладач;

Голованова А.Є.

старший викладач,

*Харківський національний технічний університет
сільськогосподарства імені Петра Василенка*

РОЗВИТОК ТВАРИННИЦЬКОГО НАПРЯМУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Одним із важливих факторів підвищення ефективності виробництва є його спеціалізація. Під спеціалізацією сільськогосподарського виробництва розуміють суспільний поділ праці, за якого засоби виробництва та робоча сила зосереджуються на виробництві відповідного виду товарної продукції з урахуванням природно-економічних умов. Економічне значення спеціалізації полягає в тому що вона сприяє концентрації виробництва певних видів продукції в зонах та районах з найбільш сприятливими економічними умовами.

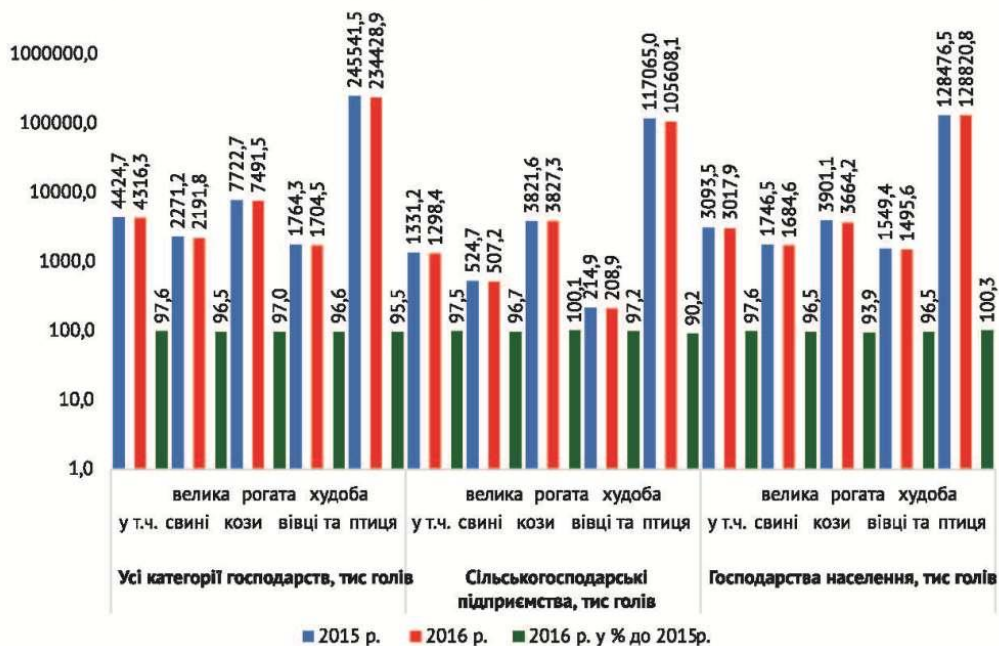
Раціональна спеціалізація сільськогосподарського виробництва передбачає встановлення певних пропорцій між його галузями. Найбільш економічно вигідна спеціалізація сільськогосподарського підприємства визначається інтересами колективу, необхідністю найбільш раціонального використання умов виробництва, відповідно до вимог ринку.

Основною метою спеціалізації є раціональний розвиток галузей рослинництва та тваринництва на підприємстві.

Вчені вважають що галузь тваринництва, а особливо виробництво яловичини є однією із системостворюючих галузей економіки, розвиток якої сприяє вирішенню продовольчої проблеми країни, фінансової стійкості сільського господарства та більш повній зайнятості населення [1, с.60].

Галузь тваринництва попри тривалий період занепаду продовжує відігравати важливу роль у розвитку вітчизняного агропромислового комплексу, щорічно забезпечуючи вагому частку виробництва валової продукції сільського господарства. Торік ця частка становила майже 22%. Від стану та динаміки розвитку тваринницької галузі залежать не лише економічні показники сільського господарства, але й якісний рівень життя населення.

Негативна тенденція зменшення кількості поголів'я тварин спостерігалася по території України як в сільгосп підприємствах, так і в господарствах населення. У структурі розміщення поголів'я тварин в розрізі основних категорій господарств частка поголів'я великої рогатої худоби у сільськогосподарських підприємствах зменшилася на 0,7 % та становить 29,3% від загальної чисельності, птиці з усіх видів найбільший приріст – з 4,7% до 43%, тоді як свиней навпаки зросла на 0,1% до 49,6%.

Рис. 1. Чисельність поголів'я худоби і птиці в усіх категоріях господарств України станом на 1 липня 2016 року [2]

Спеціалізація виробництва у сільськогосподарських підприємствах характеризується багатьма показниками, основним з яких є структура товарної продукції. Тому значення певної галузі сільськогосподарського підприємства визначається часткою її товарної продукції у загальній кількості товарної продукції господарства.

У січні-липні 2016 року всіма категоріями господарств України вироблено 1285 тис. тонн м'яса всіх видів, що на 1,4% більше порівняно з аналогічним

періодом минулого року (Табл. 1) Зростання виробництва відбулося за рахунок нарощування обсягів птахівництва на 4,5% та скотарства – на 0,8%. Водночас виробництво свинини скоротилося на 2,6% [3].

Таблиця 1

Баланс попиту і пропозиції м'яса і м'ясопродуктів

**Баланс
попиту і пропозиції
м'яса і м'ясопродуктів**
(уточнений станом на 01.08.2016)

(у перерахунку на м'ясо, тис. тонн)

	2016 рік (очікуване)	в тому числі:			січень-липень 2016 року (факт)	в тому числі:		
		яловичина	свинина	м'ясо птиці		яловичина	свинина	м'ясо птиці
Попит на продукцію	2495	390	815	1250	1380	161	496	714
Внутрішнього ринку - всього*	2285	365	805	1080	1223	141	492	583
в тому числі:								
фонд споживання	2277	364	802	1076	1219	140	491	581
інше споживання	8	1	3	4	4	1	1	2
Зовнішнього ринку (експорт)	210	25	10	170	157	20	4	131
Ввезено до ВЕЗ "Крим"	0	0	0	0	0	0	0	0
Пропозиція продукції	2495	390	815	1250	1380	161	496	714
Внутрішнього ринку - всього*	2325	375	735	1175	1285	152	452	673
в тому числі:								
власне виробництво	2325	375	735	1175	1285	152	452	673
Ввезення із ВЕЗ "Крим"	0	0	0	0	0	0	0	0
Зовнішнього ринку (імпорт)	170	15	80	75	95	9	44	41
<i>Споживання на особу, кг за період</i>	<i>53,3</i>	<i>8,5</i>	<i>18,7</i>	<i>25,1</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

* Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя.

Баланс розроблено міжвідомчою робочою групою. Використання показників балансу без посилання на розробника забороняється.

Джерело: <http://edclub.com.ua/analytika/>

Ринок м'яса в Україні заповнений переважно місцевою продукцією, але її відсоток відрізняється значно відносно різних видів м'яса. Так доля м'яса ВРХ вітчизняного виробництва за останні чотири роки складала мінімум 95%. Що стосується м'яса птиці – українська частка на ринку становила 90-93% за аналогічний період.

Одним із напрямів підвищення рівня сільськогосподарського виробництва є розвиток інтеграційних процесів в аграрному секторі. Агропромислова інтеграція передбачає поєднання окремих галузей сільського господарства, які займаються виробництвом продукції з метою підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва та прибутковості аграрних товаровиробників [4].

Актуальною проблемою для вітчизняних сільгоспідприємств стає не тільки постійне врахування нових реалій, але і забезпечення ефективного

функціонування в нових умовах. Ці обставини змушують підприємства шукати нові підходи щодо конкурентоздатності в системах, що їх забезпечують, з урахуванням змін що відбуваються в зовнішньому середовищі

Список використаних джерел:

1. Копитець Н.Г. Функціонування системи збуту продукції скотарства: теоретично-практичний аспект: моногр. /Н.Г.Копитець. – К.: ННЦ ІАЕ,2007 – 210с.
2. <http://www.agro-business.com.ua/ekonomichni-gektar/6028-rynok-tvarynnystva-tendentsii-ta-problemy-galuzi.html>
3. <http://edclub.com.ua/analytika/balansy-popytu-i-propozyciyi-osnovnyh-vydiv-prodovolchih-resursiv-stanom-na-01082016>
4. Трипутень А.С. Роль інтеграційних процесів в розвитку АПК [Електронний ресурс] / А.С. Трипутень. – Режим доступу:http://www.confcontact.com/2008dec/1_tripoten.html
5. Краля В.Г. Формування оптимальної виробничої структури організації агарного профілю спеціалізованої на відгодівлі зверх ремонтного молодняка великої рогатої худоби / В.Г. Краля // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. Вип. 137. – Харків: ХНТУСГ. – 2013.

Літвінова І.М.

кандидат економічних наук, доцент;

Куліш К.Р.

студент,

Інститут хімічних технологій (м. Рубіжне),

Східноукраїнський національний університет ім. Володимира Даля

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Конкурентоспроможність підприємств є однією з важливих категорій ринкової економіки й характеризує можливість та ефективність адаптації підприємства до умов конкурентного середовища. Ринкові економічні відносини вимагають від підприємств систематичного підвищення ефективності виробництва, конкурентоспроможності підприємства на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, підвищення форм організації виробництва та управління. Тому, обрана тема є актуальною в сучасних умовах.

Проблемою забезпечення конкурентоспроможності підприємства займались таки вчені, як: А. Градов, В. Єрмолов, Ю. Іванов, М. Портер, Р. Фатхутдінов, В. Дикань та багато інших. Але залишається багато важливих питань, пов'язаних з конкурентоспроможності підприємства, які потребують суттєвого вдосконалення.

Наявність різних підходів до розуміння конкурентоспроможності зумовлена, перш за все, тим, що категорію та показники рівня конкурентоспроможності вивчають різні економічні науки, й кожна з них